

A close-up photograph of a person's back and shoulder. Two hands are visible, one resting on the shoulder and the other on the upper back, suggesting a comforting or intimate gesture. The person is wearing a dark grey t-shirt. The background is dark and out of focus.

Erika Ridziová

MOTÝL

Vyššie
je už
iba nebo

Erika Ridziová

Vyššie
je už
iba nebo

Copyright © Erika Ridziová 2011

Design © Motýľ design 2011

Cover photo © Arto/Fotky&Foto

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2011

ISBN: 978-80-89482-30-6

Erika Ridziová

Vyššie
je už
iba nebo

VYDAVATEĽSTVO MOTÝĽ

PROLÓG

Jar prišla v plnom rozkvet. Zosadla na krajinu ako tisíce farebných motýľov a rozsiala do vzduchu voňavé siete. Lesom sa ozýva spev vtákov a vzduch vonia bielymi a ružovými kríkmi, ktoré kvitnú pozdĺž lesnej cesty. Do stromov prúdi nový život a zasypáva ich sviežou zeleňou. Pod zvesenými konármi smrekov sa stelú vysušené listy papradia. Rána sú ešte chladné, ale počas dňa slnko vystúpi do stredu bezoblačného neba a príjemne hreje. Lesné chodníky sú vysypané drobným kamením, ktoré vŕzga pod jeho ťažkopádny krokmi. Veľmi pomaly kráča po štrkovej ceste. Jeho kosti sú ako nenamastené ozubené kolieska starých hodín. Nepočuje. Zdá sa mu, že všade navôkol vládne ticho a ani kamene akoby nereagovali na dotyk jeho podrážok. Akoby chodil vo vate. Nedolieha mu do uší šuchot listov ani spev vtáctva. Zastreným zrakom uprene hľadá pred seba, márne sa snaží dovidieť sivasté farby za clonou, ktorá ho obostiera. Ide skôr po pamäti, na čistinku za poslednou zákrutou už nedovídi. Palica sa mu nepoddajne zabára medzi kamenie, akoby sa vzpierala poslušnosti. Obe sú staré. Palica aj mužova ruka, ktorá o ňu opiera váhu vetchého tela. Je vyrezávaná ornamentmi a pod pozlátenou rukoväťou je vyrytý rok 1930 a iniciály A.W. Trasie sa, akoby sa do nej zapieral vietor, a zdá sa, že starec napriek vypätiu síl nedôjde do cieľa. Avšak nevzdáva sa, hoci ho bolí každý krok. Kráča v ústrety svojmu snu, odovzdaný neznámemu cieľu, ktorý sa ako tieň mihá medzi konármi stromov. Prízrak, ktorý vidí iba on. Len vôňa lesa – jediný

ostrý vnem, ktorého sú jeho ochabnuté zmysly ešte schopné – mu vráža do nosa a nesie ho za tým snom.

Vôňa miazgy, dreva, zelene, zemitý pach pôdy pod rozkladajúcimi sa listami, vôňa bielych kvetov na rozkvitnutých kalinách. To všetko ho vedie na tú lúku. Nedočkavo kráča k lavičke na kraji čistinky uprostred lesa. Cíti, ako sa mu pod sivým svetlom potí telo, ako mu kropaje potu stekajú ku koreňu nosa a zrážajú sa pod hrubými rámami okuliarov. Nedbá na to. Posledný úsek cesty zdolá rýchlejšie. Na okraji lúky zastane a zadíva sa na lavičku. Je prázdna. Očami sa márne snaží prinútiť obraz, aby sa pohol. Celú svoju bytosť upína na jedinú túžbu. Grétka...!

Bolestivo sa pokrčí a poskladá na lavičku svoje kostnaté telo. Stálo ho obrovskú námahu, aby došiel až sem a premohol bolesti kĺbov, ktoré mu vypovedávajú službu. Sklopí zrak k zemi, zadíva sa na svoju lakovanú paličku a čosi si zamrmle popod nos. Potom mu niečo zide na um. Traslavou rukou nahmatá drevo operadla z opačnej strany. Je tam. Stále tam je. Nápis, ktorý vyryl pred päťdesiatimi piatimi rokmi. Pre ňu. Na pamiatku ich predčasne uhynutej lásky.

Škripot kamienkov pod jej pomalými krokmi a kolieskami aparátu, o ktorý sa opiera, k nemu nedolieha. Preto ho nesmierne prekvapí, keď sa zrazu zjaví celkom blízko pri ňom. Bez slova podíde k lavičke, ťažkopádne a veľmi pomaly si k nemu prisadne. Kútiky úst mu zapadnú ešte hlbšie a tenké pery celkom zmiznú v grimase, ktorá má byť úsmevom. Schytí jej ruku, chveje sa mu v dlani ako vystrašené vtáča. Je suchá a vráskavá. Mlčky si ju priloží k ústam. Zadívajú sa do svojich zostarnutých tvárí. Obaja prihrbení, nahnutí dopredu pod ťarchou osemdesiatročného života a v zúfalej snahe prinútiť nevládne telá, aby sa k sebe bližšie privinuli. Pokúsi sa oprieť. Zdvihne ruku a s vypätím síl ju vyloží na operadlo lavičky, aby sa mohol dotknúť jej kostnatého pleca. Nemyslí na bolesť. Druhou rukou neprestajne zvierá jej stareckú ruku posiatu tmavohnedými škvrnami a hľadá na ňu ako na najdrahší drahokam. Priloží si ju k lícu. V tom geste je toľko nehy, až

takmer vidieť, ako preletela vzduchom ako krídla babôčky a sadla si na jej útle plece.

Dlho takto sedia a navzájom si študujú tváre cez oponu hrubú bezmála šesťdesiat rokov, ktoré ich delili od tohto okamihu. Obráti jej ruku vo svojej a pobožká ju do dlane, akoby dúfal, že ju tým bozkom ovlaží a ona znova rozkvitne ako uvädnutý kvet. V jeho očiach stále kvitne. Celých osemdesiattri rokov, čo sú na tomto svete, teraz neznamená nič. Len táto chvíľa. Tento okamih, keď sú zase spolu. Pohladí ho a odovzdane si položí bielu hlavu na jeho plece. Takto tu sedeli. Aj vtedy, pred rokmi, keď boli jeho ramená ešte mocné a jej sa plavé vlasy leskli na slnku. Teraz sú matné ako hrubý ľad na hladine spomienok.

Babôčka si sadla na jej útle kolená, vytrčajúce spod lemu kvetovaných hnedých šiat. Sedí na veľkej sivej ruži, akoby v nej hľadala nektár, a krídla sa jej chvejú námahou ako srdcia muža a ženy, ktorí na protest času sedia na lavičke v objatí a vyznávajú si svoju zostarnutú lásku. Chvíľu tam ešte sedí, potom trepotajúc krídlami vzlietne a sadne si na jej biele vlasy zopnuté na temene ako živá ozdobná spona. Starý muž sa usmeje a obráti k nej tvár, aby ju mohol jemne pobožkať na vysoké čelo. Je celá jeho. V tej chvíli vie, že sa na tom ani za šesťdesiat rokov nič nezmenilo.

I.

Zase sa vrátil ten sen.

Ocitol sa v pekle. Pred jeho bránami. Je tam dusno a strašne horúco. Potí sa, po čele a pleciach mu stekajú slané kropaje, lejú sa do očí. Na chrbte mu pot chladne a je mu zima. Nevládze zdvihnúť ruku, aby sa utrel. Je tma. Noc je chladná, hoci má ústa vyprahnuté ako na púšti. Nebo je pokryté mrakmi, hviezdy nevidno. Ani tie sa naňho nemôžu dívať. Pozrie hore, hľadá mesiac. Aspoň nejaké znamenie. Jediný záblesk svetla uprostred čierňavy. Jediná kvapka dažďa z napuchnutých mračien. Jediný záchvev krovia, zašuchotanie listov nad jeho hlavou, zlomená halúzka pod nohou náhodného chodca. Jediné znamenie, žobroní zúfalo a čaká. Nič. Ticho. Vie, že nemá veľa času. „Musíme sa ponáhľať, kamoš, je ti to jasné? Jediné zaváhanie a sme vo väčších sračkách než kedykoľvek predtým,“ začuje za sebou Igorov tichý hlas. „Počuješ, chlapec? Spamätaj sa! Chceš zgegnúť v base, ty pako?“ trasie ním, lomcuje celou jeho bytosťou. „Čo si to za mäkkýša, bohati! Teraz nie je čas na divadielko ani na nejaké výčitky, ty debil! Čo sa serieš? To on všetko poondil. Pamätáš? Sám si za to môže. Je to zradca! Obyčajná podlá sviňa! No tak, preber sa...“ Neprítomne naňho hľadí, nevie, kde je, zmätene sa díva do rozmazanej kamarátovej tváre. Telo sa mu trasie, svaly sa vzdávajú, odmietajú poslušnosť. „Chceš zgegnúť s ním?“ drgá doňho Igor, schmatne ho za plecía. „No tak, ty vole, si v riti, počuješ? Si v riti!“ Z obidvoch strán mu plesne po tvári. „Preber sa, ty hovädo!“ naliehavo šepká kamarát,

v temnej noci mu oči svietia ako kukučie vajcia v cudzom hniezde. Preberie sa. Netuší, ako sa sem dostal. Chápe, že bez posily to neurobí. Nedokáže sa pohnúť z miesta. „No tak, ty vole, všetko je pripravené! Snáď to teraz nechceš vzdať? Hýb sa, tu to máš,“ Igor mu podáva nejaký predmet. Pociť v dlani škatuľku, vypadne mu z ruky. „Si na rade. Počuješ?! Keď to neurobíš, zabijem aj teba. Ber to a padaj!“ velí mu rozhorčene. Znova doňho drgne. On ešte vždy stojí. Fúka studený nočný vietor, rozčesáva mu vlasy a hádže mu ich do čela. „Snáď sme sa dohodli. Tak to teraz nedoser, vravím ti! Ak sa chceš z toho dostať, nesmieš si teraz našťafť do gatí, je ti to jasné?!“ Igorov naliehavý šepot sa mení na krik. Prekrikuje vietor, šuchot konárov nad ich hlavami, pokúša sa prehlušiť jeho myšlienky, ktoré sa mu s rachotom valia hlavou ako divá riava. Zdá sa mu, že sa hodil do rieky a teraz ho unáša divoký prúd. Zaplavujú ho ľadové vlny spenenej vody, hádžu sa mu na hlavu, dusia ho, nemôže sa nadýchnuť. Nechá sa unášať doprostred koryta, vie, že už neunikne. Ak nevystrečí hlavu a nenadýchne sa, zomrie. Pokúša sa pomedzi hučiace vlny vynoriť nad hladinu, nejde to. „Tu máš, šľahni si,“ prederie sa k nemu Igorov oslobodzujúci hlas. „Vidím, že si v brinde, kamoš. Ale teraz už nemôžeme cúvnuť. Počuješ? N-E-M-Ô-Ž-E-M-E!“ do druhej ruky mu podáva ušúľanú cigaretu. „Ale makaj, vole, lebo sa zobudí, kým sa rozhybeš! Kde si doteraz trčal? Nielenže ideš neskoro...“ Zdá sa mu, že mu ruka so zápalkami oťažela. Že mu tá škatuľka prirástla ku koži. Igor má pravdu. Už sa to nedá odvrátiť. Je neskoro. Berie si do ruky podávanú cigaretu, zhlboka vdýchne štiplavý dym. Vynorí sa z riavy, nadýchne sa. Cíti, ako mu do pľúc prúdi vzduch. Rozkašle sa. Oči ho štipu od soli. Vedomie sa mu rozplýva. Zdá sa, že mesiac vyšiel spoza oblakov a nazerá naňho prísny okom. Potom žmurkne a znova zmizne. Blažene sa usmeje. Vietor ustal, nastalo bezvetrie. V lesíku za chatou zahúka sova. Cíti, že mu čosi lezie po lýtku. Štekli ho to. Zohne sa, nevidí nič. Cíti tupú bolesť v záhlaví. Je mu dobre. Nesie sa na vlnách, voda ho príjemne chladí a obmýva mu stehná. „Čo robíš, ty magor? Dávaj pozor, veď si sa skoro zrúbal!

Pozor, je tam blato!“ zachytí ho kamarát. „Počúvaj, Stano spí, tvrdo spí. A Laura je u mamy, dnes už nepríde. Pamätáš? Všetko je pripravené, tak sa preber a začni makať! A daj mi trochu, ty hovädo!“ Igor mu vytrhne z ruky cigaretu. „Hmm,“ pôžitkársky si potiaha, zavrie oči. Tma je ešte tmavšia. Mravce z veľkého mraveniska na okraji lesa akoby sa prebudili a začali mu šialene pobehovať okolo nôh. Cíti, ako mu lezú po lýtkach a stehnách, vchádzajú mu do nohavíc, lozia mu po celom tele. Všetko ho štekľí a štípe, pot na chrbte vychladol. Len tie mravce... Je ich toľko! Naraz sa začnú stavať na seba, až vytvoria pyramídu. Sú ich tisíce. Milióny mravcov, ktoré sa oprú o jeho nohy. Zvalili ho. Škatuľka mu vypadla z ruky. Les okolo neho vzbĺkol. Horia paprade, suché listy, chytajú sa konáre stromov. A uprostred požiaru leží on a zvíja sa v mukách. A tie potvory... Tie potvory sa obetovali pre dobrú vec. Zhoreli spolu s chatou. Aj on zhorel.

Z kostola vyšli ľudia. Všetci slávnostne vyobliekaní a s úsmevmi na povznesených tvárach. Ešte vždy jej v ušiach znela ozvena zvučného farárovho hlasu a jeho slová plné pokory, viery a lásky k blíznym. Bola taká drobná, mladá a nevinná, plná vznešených ideálov a snov, plachá a naivná.

Držala sa maminho lakťa a nedbala na dievčatá, ktoré ju volali von. Sľúbila predsa mame, že sa dnes naučí piecť štrúdlu a nemala čas preháňať sa po lúkach. Mávla na ne rukou a ďalej si ich nevšímala. Mysľou už bola pri Krásnej Kataríne, od ktorej sa nedokázala odtrhnúť, a túžobne očakávala chvíľu popoludňajšej siesty, keď sa bude môcť zase zahĺbiť do čítania. Zbožňovala svoju päťnásťročnú hrdinku s fialkovými očami a zlatými vlasmi, jej odvahu, česťnosť a lásku k Michelovi, ktorého tak rýchlo stratila. Hltala tie riadky stále odznova a s knihou na hrudi v noci zaspávala a ráno sa budila. Čo tie môžu vedieť o láske, pohrdavo premýšľala nad samopašnými staršími sestrami, ktoré sa len nadráňom vrátili

zo zábavy a teraz vyzivovali s kruhmi pod priveľmi nalíčenými očami. Snažila sa nepočúvať ich dobiedzanie. Keď ona bude mať pätnásť, tiež spozná krásneho mládenca, do ktorého sa zamiluje a bude mu oddaná po celý život.

Popoludní mraky odviaľ aprílový vietor a priniesol so sebou teplé jarné lúče. Bol deň ako stvorený na leňošenie pri knižke a keďže bola nedeľa, aj ona si mohla oddýchnuť od svojich bežných prác okolo domu. Keď upiekla štrúdlu, pozbierala vajíčka v kuríne a pobrala sa na obľúbené miesto za šopou pri malinčí. Tam mala úkryt pod rozkvitnutým kríkom orgovánu, ktorý rozvoniaval v teplom ovzduší. Tu ju nemohol nikto nájsť – keby ju aj niekto náhodou hľadal – a mohla sa pokojne ponoriť do vlastného sveta. Načerpala si zo studne čerstvú studenú vodu, popolievala záhony tulipánov, ktoré si tu pestovala pre potešenie, a potom sa napila priamo z dreveného vedra. Rozprestrela si vyplznutú deku po starom otcovi do vysokej trávy, ľahla si na ňu a roztvorila knihu. Nepočúvala bzúčanie včiel ani spev drozdov a slávikov z neďalekého lesa. Nerušil ju ani škrekot sojky, hniezdiacej v korune buka na kraji čistiny, ani trepot krídel dravca, ktorý jej preletel nad hlavou. O chvíľu už nevnímala nič. Prežúvala steblo trávy, vysávala z neho sladkosť a hltala riadky zo zažltnutých stránok. Vedela, že by sa mala učiť na prijímačky na zdravotnú školu, ktoré sa blížili, ale rozhodla sa dopriať si ešte hodinku. Ešte hodinku, až potom sa ponorí do učebníc.

Odrazu ju vyrušilo akési prasknutie. Cez vysokú trávu však nikoho nevidela. Zbystrila sluch. Chvíľu bolo ticho. Potom znova. Akoby praskali konáre pod nohami, potom šuchot ohýbajúcich sa stebiel trávy. Niekto sa blížil. Zatajila dych a prikrčila sa, lebo chcela zostať nepozorovaná. Nech je to ktokoľvek, chcela mať od každého pokoj. Zrazu jej ponad hlavu zahvižďal kamienok, odrazil sa od drevenej steny šopy a spadol do trávy. Jeden. Potom ďalší. A o chvíľu celá spŕška malých kameňov. Niekto sa asi usiloval trafiť ju do hlavy. Nazlostene sa pozviechala a chrániac si tvár pred ďalším útokom skríkla: „Nech si, kto si, prestaň s tým! A vylez

odtiaľ, aj tak ťa vidím!“ zvolala nasrdene. Nikto neodpovedal. Ozval sa tlmený chichot a šuchot v tráve neďaleko od nej. Ľahostajne si ľahla naspäť na deku dúfajúc, že zábava už útočníkov prešla. O chvíľu však nad hlavou začula ďalší nálet kameňov. „Zmiznite! Dajte mi pokoj!“ zakričala nazlostene a srdce jej takmer vyskočilo z hrude. „Čo odo mňa chcete? Dodo, Marek, viem, že ste to vy! Vylezte odtiaľ a nájdite si lepšiu zábavu!“ zvolala, keď sa nikto neozýval. Ako ju len vypátrali?

„Keď toto je najlepšia zábava, akú poznám!“ ozvalo sa z trávy. „Emuša-Beluša, Emuša-Beluša!...“ kričali posmievačné chlapčenské hlasy a nálet pokračoval.

„Zmiznite, lebo...“

„Lebo to povieš mame?“ z trávy sa vystrčila hlava, vedľa nej druhá. Menší z chlapcov sa zahnal a využíjúc chvíľu jej nepozornosti, hodil kameň väčší ako ostatné. „Kraaavaaa, be-be!“ skríkol ešte, potom však vylakane stíchol, chytil sa za ústa a vyplašene sa rozbehol k lesíku. „Čo robíš, ty dežo!“ okríkol ho starší, drgol malého do pleca a naľakane sa prizeral, ako si dievča stonajúc drží čelo a skláňa sa k zemi. Potom sa váhavo pobral k nej. „Trafil ťa? Kde ťa trafil?“

„Daj mi pokoj!“ zaúpela ona a neveriacky sa dívala na krv rozmazanú po prstoch.

„Hí! Tečie ti krv!“ skríkol asi trinásťročný chlapec a bojazlivo sa díval na purpurový potôčik, čo jej stekal po tvári. „Hovoril som mu, aby dával pozor...“

„Čo pozeráš? Ešte si nevidel krv?“ oborila sa naňho. Líca jej horeli od zlosti. Bolesť už necítila, bolo to len škrabnutie, ale zmocnil sa jej taký hnev, že by mu najradšej strelila zaucho.

„Počkaj,“ vyzliekol si dotrhanú košeľu. „Na, vezmi si toto,“ namočil cíp košele do vedra s vodou, ktoré si nechala poruke, keby ju smädilo. „Nechaj si!“ capla mu po ruke. „A choď preč!“ dodala naliehavo. Nevedela, či jej líca horia od zlosti alebo hanby, ale najviac zo všetkého si želala, aby konečne odišiel a nechal ju na pokoji. Ale chlapec sa nedal tak ľahko odbiť. Nedbajúc na jej zúrivosť,

pristúpil opatrne k nej a začal jej končekom košeľe utierať zranené čelo. „Keby som bol vedel, že Dodo vie tak dobre triafať...“ zamrmľal a pokúsil sa ju rozveseliť. Ona však od neho namosúrene odskočila. „...tak čo? Podal by si mu ešte väčší kameň?“ s odutými lícami naňho gánila.

„Nie,“ odpovedal chlapec pokojne. „Nedovolil by som mu to. Ale neboj sa, ja mu to ešte vytmavím. Pôjde spať bez večere!“ zvolal bojovne.

„Pche! To mi veľmi nepomôže... Hí! Čo robíš? Dávaj trochu pozor! Ty somár!“ skríkla ešte zlostnejšie a pribehla k vedru s vodou, ktoré sa prevrhlo, keď doňho kopol.

„Bože, snáď sa až toľko nestalo,“ mykol plecom.

„Nestalo? Práve si zničil moju milovanú knihu! Ty... ty... odroň! Och!“ soptila, potom schytila Krásnu Katarínu a tresla ho ňou po hlave. Sama sa čudovala, kde sa v nej berie odvaha, ale nemohla mu odpustiť, že jej zamočil stránky najmilšej knihy.

„Prepáč... to... fakt som netušil...“ jachtal chlapec a namiesto toho, aby sa bránil jej ďalším úderom, odrazu si kľakol do trávy a nastavil tvár. Zaskočená sa zasekla v momente, keď mu chcela venovať ďalší úder knihou a ruka jej ovisla. „Potrestaj ma,“ vyhlásil teatrálné. „Zaslúžim si, len ma udri,“ provokoval ju chlapec so zdvihnutým kútikom.

„Somár!“ povedala nadurdene, obrátila sa mu chrbtom a chcela rozhorčene odkráčať. Vtom ju však schytil za ruku. Strhla sa a vytrhla si ju z jeho dlane.

„Máš pravdu. Som. Ale... aj tak by si mi mohla prepáčiť. Kúpim ti zmrzku, chceš?“

„Nechcem.“

„Tak... najnovšie číslo Bravo Girl. Čo ty na to?“

„Také haraburdy nečítam,“ odvrkla.

„No dobre, tak čo by si hcela?“

„Svätý pokoj.“

„Dobre,“ ešte vždy ju držal za ruku. Znova sa pokúšala vytrhnúť si ju, ale držal ju pevne.

„Pusť ma!“ skríkla.

„Páči sa mi, keď sa hneváš,“ uškrnul sa a skôr, než by tomu mohla zabrániť, pritiahol sa k nej a pobožkal ju na ústa. V dievčati sa zdvihla vlna paniky, oboma rukami ho silno odstrčila, rýchlo si utrela pery a skočila naňho ako divá. „Ako sa opovažuješ...?“ strelila mu facku, po ktorej mu na líci zostal červený fľak. Neschopná ďalších slov schmatla knihu a trielila cez šopu do domu. Nevidela už, ako sa pobavene usmieva za jej chrbtom a rukou si trie červené líce. V izbe sa hodila križom cez posteľ a plná odporu a zmätku sa rozplakala do vankúša.

II.

Prebudí ho vlastný výkrik. Čelo má horúce, ruky sa mu trasú. Nedokáže to. Nikdy sa nespamätá. Nezabudne. Ako sa má vrátiť do života? Ako má v sebe udupať uhlíky, čo v ňom ešte vždyhoria? Prečo to dopustil? Ako mohol...?

Pomaly obráti hlavu do okna. Prešiel mesiac. A nič sa nestalo. Nikto ho nevyhľadal, nikto nič netuší. Ako by aj mohol? Všetko bolo dobre premyslené. Bola to predsa nehoda. Stano sa opil do nemoty a zabudol zhasiť cigaretu. Aké jednoduché! Nikoho by nenapadlo pátrať po ňom. Všetko je v suchu. Tak čo sa deje? Prečo už štyri týždne nezažmúril oko a ak sa mu predsa len podarí zaspáť, ustavične ho prenasledujú nočné mory?

Vonku je stále rovnako teplo, nezačali sa búrky ani povodne. Nenastal koniec sveta ani žiadna katastrofa, ktorá by ho pohltila aj s celou jeho vinou. Kto ho potresce? Kedy príde rozhodujúci úder? Oko za oko, zub za zub, uškrnie sa na neznámu tvár v zrkadle. Je zarastený, vlasy má pridlhé, nechce sa mu ani umyť. A čo na tom záleží? Veď je predsa všetkému koniec. Nič už nie je podstatné. Pod očami má čierne kruhy. Zdá sa mu, že ho tie starecké vačky, čo mu predčasne navreli na tvári, ťahajú k zemi. Zvalí sa vedľa záchoda, žalúdok mu zviera. Dokedy to ešte potrvá? Ako

to má, doboha, vydržať?! Z úst mu vystrekne číra kyslastá tekutina. Rýchlo sa nahne nad záchodovú misu. Musí tú hnusnú pachuť zmyť. Musí sa napiť, aby dokázal vykročiť do ďalšieho dňa svojej bezvýznamnej existencie. Existencie vraha.

Pozviecha sa zo zeme, podíde k baru, vytiahne fľašu. Zostalo už len na dne. Naleje si do hrdla zvyšok alkoholu, pomaly preglga. Úlava neprichádza. Navlečie si nohavice, prehodí na tieľko ošúchanú bundu a vyjde von. Ovalí ho čerstvý vzduch naplnený vôňou pokosenej trávy. Žalúdok sa mu znova zdvihne a napne ho. Prehlta horké sliny, pokúša sa udržať na nohách. Potrebuje sa len napiť a všetko prejde. Všetko vydrží.

Dokonca aj to prekliate leto nie a nie skončiť. Hoci je už september, teplo sa posmešne prevaľuje okolo neho a slnko sa mu z výšky bezoblačného neba vyškiera do tváre. Zakryje si oči. Štípu ho. V nose stále cíti ten odporný pach dymu a horiacej omietky. V ušiach mu hučí. Vari sa toho svinstva už nikdy nezbaví? Mal by ísť do práce. Čerta pôjde! Kam by chodil? Načo? Všetko je v riti! Pánbožko to len tak nenechá. Radšej si zájde kúpiť chľast. S ním aspoň zabudne.

Položí na stôl igelitku, neisto sa zakolíše. Fľaše do seba s cvengotom narazia. Vyberie jednu, naleje si. Tak je to dobre. Sadne si za stôl, celé hodiny sedí a pije. Zmôže ho únava. Konečne zaspí. Keď sa prebudí, slnko je už na západe. O chvíľu príde zo školy Šimon. Posledné zvyšky vôle ho prinútia vstať z gauča a odkráčať do kúpeľne. V hlave má prázdno. Aspoň na chvíľu.

Keď v zámku zahrkoce kľúč, prezlečený a učesaný stojí v predsieni, pokúša sa stať rovno, hoci ešte celkom nevytriezvel.

„Ahoj, oci,“ pozdraví ho chlapec a šmarí tašku do kúta chodby. „Už si prišiel?“ opýta sa otca, ale nevenuje mu priveľa pozornosti.

„A...ahoj, chlapče,“ postrapatí mu vlasy. Sú tmavé ako jej, pomyslí si a hmlisto sa snaží rozpamätať, kedy sa naposledy dotýkal jej vlasov. „Ja... už... práve... odchádzam,“ hovorí sa mu ťažko, akoby mal zlepené kútiky pier a rečové orgány odmietali artikulovať. Chlapec sa zamračí. „Kam ideš? Myslel som, že sa dnes prídeš pozrieť na zápas.“

„Zápas? Ach... To je dnes? Celkom by som bol zabudol,“ poškriabe sa na hlave. Má ju úplne prázdnu, akoby prišiel niekto s obrovskou hadicou a vysal mu z nej mozog. „Ale... jasné, že prídem. Kedy to máš?“

„O siedmej. Mama nemôže prísť. Niečo má. Ale dúfam, že ty dodržíš slovo,“ prisne sa zadíva na otca. Študuje jeho príliš červenú tvár, niečo mu na nej neseďí. „Je ti dobre, ocko?“ opýta sa.

„Jasné,“ odvetí rýchlo. „O siedmej som tam ako na koni!“ pobožká chlapca na čelo, potom sa zahanbí za svoje nechlapské správanie. „Ale teraz musím ešte niečo vybaviť, tak... sa... dovtedy... uč alebo čo, hej?“

Chlapec prikývne, spokojný, že ho otec nesklame. Hoci sa v poslednom čase správal čudne, ešte nikdy sa nestalo, aby nedodržal slovo, keď synovi niečo sľúbil.

Matka žiarila šťastím. Konečne nadišiel Emin veľký deň. Stála pred kostolom v čarovných bielych šatách, ktoré jej ušila sestra Ružena, a usmievala sa na hŕstku ľudí, ktorí sa zhromaždili okolo kostola, na sestry, ktoré okolo nej nedočkavo pobehovali a odhodlane prehltali slzy, čo sa im tísli do očí. Si krásna, zašepkala Mária. Neverila by som, že z teba bude taká pekná nevesta, pobožkala ju na líce Ružena. V tých slovách nebolo ani trochu závidisti. Alebo možno trochu, iba štipka. Toľko, koľko sa patrí na nešťastnú dvojicu starých dievok. Keby tak vedeli, že jej niet čo závidieť...

Marek vyzeral dobre. Vyrástol z neho pekný mladý muž. A ona s ním bude šťastná. Určite s ním bude šťastná. Všetci odjakživa čakali, že sa raz vezmú. A ona dala manželský sľub mužovi, ktorý ju ľúbi, bude ju nosiť na rukách a plniť jej všetky želania. Dobré urobila. Akoby sa mohla zmýliť?

V ústach mala akúsi mdlú chuť. Asi zo všetkých tých vôní, čo sa niesli májovým povetím. Rozkvitnuté orgovány a dvojica magnólií, ktoré sem kedysi nasadila ešte jej starká, jej mávali na pozdrav

ružovými lupeňmi. A ona pri nich stála so studenými dlaňami, rýchlo preglgala a sústredila sa na svoje šťastie, ktoré si týmto dňom zaistila. Veselí ľudia, srdečne jej stískajúci ruku a podávajúci jej pestrofarebné voňavé kytice, Marekova rozžiarená tvár, slová vďaky a lásky, čo jej šepkal do ucha, jeho pery, bozkávajúce ju na sluchu v očakávaní svadobnej noci, lem bielych šiat, o ktorý zakopla na schodoch. Nič z toho sa jej nezдалo skutočné. Bola to rozprávka. Áno. Miluje tohto muža, čo sa na ňu neprestajne usmieva a zvierá jej ruku vo svojej, až jej v nej praskajú kostičky. Určite je toto láska, o ktorej vždy snívala.

Preplávala hostinou v záhrade, poslušne rozkopala črepy taniera a s úsmevom sa prizerala, ako ich Marek komicky zametá primálou metličkou, neprítomne štrngla vysokým pohárom a odchlipla si zo šampanského. Aj ona sa usmievala, ale napriek tomu ju čosi ťažilo. Cítila strach. Proti vôli sa jej rozpínal v žalúdku, keď si pomyslela na nadchádzajúcu noc. Tak dlho ju odkladala, šetrila si svoju poctivosť na tento veľký deň. V obavách sa jej prsty v rukavičkách trochu chveli a žalúdok jej zvieralo. Noc sa blížila a ona sa mu bude musieť odovzdať. Už sa nebude mať na čo vyhovoriť. Už nebude kam ujsť.

Celé roky čakal na tento deň. Vedel, že pred svadbou mu nedovolí, aby sa jej dotkol. Priečilo sa to jej zásadám. Áno, bola trochu naivná a žila v posadnutosti tým svojím náboženstvom, ale nemohol si pomôcť. Už odo dňa, keď ho buchla po hlave knihou a na dôvažok mu ešte strelila zaucho, si bol istý, že iné dievča už nebude chcieť. Miloval tú jej naivitu a prehnanú čistotu, miloval ju za to, že je práve taká. Nežil v celibáte. Mal dvadsať a na rozdiel od nej, jeho nezväzovali nijaké duchovné putá, ktoré by mu nedovoľovali naplno žiť. Bol predsa chlap. A ona bola jeho bohyňou. Tie ostatné... Ach, áno, musel si predsa nejako pomôcť. Ako by to inak vydržal tak dlho? Čakať na jej dospelosť a toľké roky túžiť bez šance na naplnenie? Nedovolil by si naliehať na ňu. Nikdy by sa jej nebol dotkol bez toho, aby to sama chcela. Sníval o nej a túžil po nej ako po nedosiahnuteľnej svätici, a to stupňovalo jeho

zbožňovanie do obrovských rozmerov. Ešte cítil na perách sladkú vôňu ich prvého bozku a pripomínal si ju dovtedy, kým mu znova neponúkla svoje pery. Bolo to presne pred dvoma rokmi, keď prišla z internátu na prázdniny domov a konečne sa rozhodla. Rozhodla sa preňho, za čo jej bol nevýslovne vďačný a vážil si ju ešte viac. Nemusel ju chápať. Stačilo, že ju môže zbožňovať a vedel, že to tak bude vždy.

Nebol si istý, či ho má vôbec rada. Až do toho večera, keď s ním išla na dedinskú veselicu, nedúfal, že by sa niekedy preňho naozaj rozhodla. Vždy ho považovala za kamaráta, boli si blízki ako priatelia z detstva, ktorých spájajú miesta, kde vyrastali, a spoločné spomienky. Chvilami sa mu zdalo, že v ňom vidí brata. Ale potom, v tú noc, ktorú spolu pretancovali, sa odhodlala a pobožkala ho. Srdce mu bilo až v hrdle, taký bol vzrušený a bezmedzne šťastný. Hneď potom bežal k potoku a celý sa hodil do ľadovej vody, aby od samého šťastia a vzrušenia nezošalel. Na druhý deň ju požiadal o ruku. Ju, svoju bohyňu, sa odvážil poprosiť, aby bola jeho. A ona – och, božemôj, ešte teraz sa mu klepú kolená – súhlasila. Čakal na ňu ďalšie dva roky. Bola krásna, taká drobná a bezbranná, jemná a čistá, naivná a milá ako kvietok sedmokrásky. Vedel, že ju nesmie odtrhnúť, lebo by umrela. Chcel sa na ňu iba dívať a hladkať ju. A keď dozreje čas a sama to bude chcieť, potom si ju vezme.

Ten deň nastal a Marek sa triasol ako listy osiky vo vetre, keď čakal, kým sa skončí hostina a konečne spolu osamejú v novom byte. Nebol to síce ktovieaký komfort, ale bol rád, že si svoju nevestu má kam priviesť. Stará mama sa rozhodla nasťahovať do dedinského domu k jeho rodičom a prenechala jednoizbový byt v Štiavnicí mladým. Posledné mesiace doňho vložil mnoho energie, aby sa tam jeho najdrahšej manželke páčilo. Vymaľoval ho, na splátky nakúpil novú kuchyňu, prerobil kúpeľňu, vložil do toho všetky úspory, ktoré sa mu podarilo nahromadiť za dva roky driny v autodielni. Hoci mal na krku dlžobu, nebolo to najhoršie. A chcel predsa, aby bola Emka spokojná. Niežeby bola náročná. Práve naopak, bola skromná a vďačná, že majú kde bývať, ale on

chcel, aby bolo všetko perfektné. Aby si žila ako princezná. Mal veľké plány. Chcel jej dopriať, po čom jej srdce zapiští, a rozmaznávať ju – a na to potreboval zarobiť veľa peňazí. Ešte nevedel ako, ale zaumienil si, že to dokáže, že ju urobí šťastnou ako žiadnu inú ženu na svete ešte nikto neurobil.

So širokým úsmevom na tvári vzal mladú manželku do náručia a vyniesol ju na tretie poschodie bytovky. Pripadala mu ľahučká ako páperie, lebo mu narástli krídla pri predstave očakávanej noci. Zložil ju až v spálni priamo na posteľ vyzdobenú kvetmi a ružovými lupeňmi. Vlastnoručne na ňu z dubového dreva vystrúhal baldachýn, nalakoval ho a prevesil cezeň priesvitnú látku, lebo vedel, že o takej posteli Emka vždy snívala.

Ema si unavene vzdychla, akoby to ona mala za sebou náročný výstup po niekoľkých poschodiach s bremenom v náručí. Biele šaty sa okolo nej rozprestrelí a dlhé vlasy sa jej zvlínili okolo hlavy, z ktorej si sňala farebnú šatku. Zavrela oči. V ústach mala sucho a žiadalo sa jej napiť sa. Ešte vždy neprehovorila, hoci ružové lupienky a krásna posteľ na ňu urobili dojem. Bola vďačná Marekovi, že sa tak snažil, ale hrdlo mala stiahnuté a nedokázala svoje dojatie vysloviť. Marek sa zvrátil okolo postele a zapaloval sviečky vo vysokých trojramenných svietnikoch. Chvíľu premýšľala, že by možno ešte predsa len mohla oddialiť tú chvíľu a tváriť sa, že od únavy zaspala. Strýpla, keď si ľahol vedľa nej. Chytil ju za ruku, priložil si ju k ústam a nežne pobožkal každý prst osobitne. Potom sa zadíval na jednoduchú obrúčku, ktorú jej nastokol na prst pred niekoľkými hodinami, a horúčkovité oči obrátil k svojej milovanej. Bol v nich úsmev a toľko lásky, až sa toho pohľadu zľakla. Naklonil sa k nej a priložil jej pery na ústa. Dlhو ju zasypával drobnými bozkami, potom začal byť nástojčivejší.

Odrazu sa však všetko v nej vzoprelo. Prehla sa ako luk a čakala, že sa jej telo konečne prebudí. Srdce jej divo tlklo a Marek to pripísal jej vzrastajúcej vášni. Ako človek umierajúci od smädu, ktorému sa v poslednej chvíli dostane do úst voda, sa dychtivo odovzdal svojej trýznivej túžbe a zdalo sa mu, že zošalie. Nevnímal,

že sa pod jeho dotykom mykla. Prudko dýchala a zúfalo premýšľala, ako prinútiť svoje telo, aby sa oddalo jeho láske a zbavilo sa strachu. Nerozumela reakcii svojho tela. Chcela byť k nemu milá, chcela mu prejsť svoje city, ale akosi to nešlo. Všetko je predsa v poriadku, dohovárala si. Pred očami sa jej rozplývala akási tma-vočervená škvrna, ktorá rástla do obrovských rozmerov spolu s bolesťou v lone a Marekovým vzrušením. Zafala zuby a pokúšala sa nemyslieť na trhanú bolesť a pocit hanby a úzkosti, ktorý sprevádzal akt ich splynutia. Vzhliadla mu do tváre znetvorenej akousi pokrčenou grimasou. Akoby to ani nebol on. Vlasý mu padali do čela, črty tváre sa mu vyostřili, akoby aj on prežíval strašnú bolesť. Odrazu ustrnul, potom sa mu sánky uvoľnili a pozrel jej do očí. Bol spotený ako od veľkej námahy a svaly na rukách mu tancovali pod jej dotykom. Celý sa striasol ako psík a položil si hlavu medzi jej prsia. Chvíľu tak spočíval. Pobožkal ju na pery, bradu, krk, do priehlbinky nad kľúčnou kosťou a napokon medzi prsia, ktoré jej nesmeli vytrčať z korzetu. Rýchlo sa zahalila. Šaty mala rozhádzané okolo seba, natrhnuté, vlasý strapaté a po tvári jej z kútika oka stiekla slza.

„Moja najdrahšia...“ zastonal Marek. „Stalo sa niečo, Emka?“ zmätene jej študoval tvár.

„Nie, nič,“ pokrútila hlavou.

„Prečo plačeš?“

„To... od šťastia,“ pousmiala sa. Sama nerozumela, prečo jej z oka vyhrkla slza. Veď vôbec neplakala. Nechcela mu však pokaziť radosť.

„Aj ja som šťastný. Nevieš si predstaviť, čo to pre mňa znamená! Si... si... moja MANŽELKA! Celá moja! Nemôžem tomu uveriť!“ rozosmial sa roztopašne. Mala rada jeho smiech. Pohladkala ho po vlasoch. „Ale...“ napadlo mu zrazu a zvažnel. „Tebe sa to nepáčilo.“

„Akoby nie?“ odvetila a líca jej zaliala červen.

Aj keď sa usilovala, Marek vedel, že niečo nie je v poriadku. Videl to na nej. Cítil to, už keď sa pokúšal do nej vniknúť. Bola skrehnutá a celá strnulá, a teraz si vyčítal, že bol taký hrubý. Ublížil jej. To ho naplnilo ďalšou nehou.

„Som taký somár!“ zvolal a obrátil sa k nej. V tvári mal nádej. Prudko ju strhol do náručia a tuho ju stisol. „Bol som taký nešikovný. Mal som si dať viac záležať. Myslel som len na seba.“

„Ale nie...“ namietla chabo. Celý ten rozhovor jej bol nesmierne trápny. Priala si, aby už bolo ráno a na všetko mohli zabudnúť. Ale ako by mohli? Veď pred nimi sú ďalšie noci, rovnaké ako táto, v tejto posteli, vedľa seba... Marek sa bude dožadovať svojich manželských práv.

„Ale sľubujem, že sa to už nezopakuje. Hneď zajtra... čo zajtra, ešte dnes ti ukážem, aké nádherné je milovať sa. Aké je to príjemné a krásne vzrušujúce, láska moja. Stačí, keď sa uvoľníš a odovzdáš tomu citu a ja ti dokážem, že je to najlepšia vec, akú ľudstvo vynašlo,“ znova sa zasmial, aby odľahčil dusnú atmosféru. Ema sa už o tom nechcela baviť ani na to myslieť. Bola rada, že to má za sebou a bola taká unavená... „Poď ku mne, miláčik,“ povedal Marek. „Poď, budem ťa hladkať, až kým nezaspíš,“ odovzdané si ľahol k nej a ona si oprela hlavu o jeho hrud' a upokojená jej pravidelným kolísaním ako na vlnách konečne zaspala.

III.

Vie, že to musí skončiť. Kým je ešte čas. Musí sa prestať ľutovať, vzchopiť sa a byť zase sám sebou. Žiť pre svojho syna. A pre Emu. Ešte vždy ju miluje. Rovnako ako pred dvadsiatimi rokmi.

Zúrivo do seba prehodí posledný pohárik. Posledný. Potom už nikdy viac. Prevetrá si hlavu, prevezie sa a všetko bude zase v poriadku. Všetko sa vráti do starých koľají a bude plynúť pokojným tempom. Pokojným? Kedy bol jeho život naposledy pokojný? Kedy sa jeho vlak vykoľajil? Snáď v ten deň, keď sa s Igorom dohodli, že prijmú Stana medzi seba? Alebo ešte skôr?

Mračná od západu zaťahujú oblohu tmavosivým dusnom. Majú farbu ako vyšedivené záclony po starej mame a krajina pod nimi akoby sa nechala unášať vetrom. Silnie každou minútou, no jemu